

Research Article

การติดตามประเมินผลและการผลักดันการใช้ประโยชน์โครงการวิจัยด้าน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560

Monitoring, Evaluating and Furthering the Commercial Usage of Tourism and Hospitality Industry Research Projects in 2017

จักรพันธ์ กิตตินรรัตน์^{1*} ยุกต เป็ญจรงค์กิจ² จุฑาทิพย์ พหลภาคย์³ จัตรวี คงดี⁴

หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*}

คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย²

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย³

สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย⁴

Economics Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand^{1*}

Communication Arts and Management Innovation, National Institute of Development Administration,

Bangkok, Thailand²

Marketing Program, Faculty of Management Science, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand³

Communication Arts Program, Faculty of Management Science, Suan Sunandha Rajabhat University,

Bangkok, Thailand⁴

Email: dr.jackky@hotmail.com^{1*}

Received: 2020-02-02

Revised: 2020-07-16

Accepted: 2020-09-05

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ให้ทำหน้าที่ติดตาม ประเมินผล และ ผลักดัน ผลผลิตงานวิจัย โครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการปี 2560 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โครงการวิจัยส่วนใหญ่ มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือ โดยเฉพาะเขตพัฒนาการท่องเที่ยว “อารยธรรมล้านนา” ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ทั้งนี้ผลผลิต ที่ได้รับการวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในรูปของการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ข้อเสนอแนะ เิงนโยบาย แนวทางการพัฒนา รวมทั้งยังทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ผลการวิเคราะห์ พบว่า โครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับงบประมาณ สนับสนุนจาก วช. ร่วมกับ สกสว. ปี 2560 มีการดำเนินการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ

ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560-2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 1, 3 และ 6 สอดคล้องกับตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ไทย พ.ศ. 2558 – 2560 ยุทธศาสตร์ที่ 3 มากที่สุด นอกจากนั้นยังดำเนินการสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2564) พบว่าเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 1 มากที่สุด รวมถึงแผนยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560 - 2564 พบว่าเป็นไปตาม ยุทธศาสตร์ที่ 4 มากที่สุด โดยผลการวิจัยยังเป็นไปเพื่อสนองตอบต่อยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พบว่าเป็นไปตามยุทธศาสตร์ที่ 2 มากที่สุด และยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 อีกด้วย

ในส่วนของผลการติดตามและประเมินผล พบว่า การสนับสนุนทุนวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 โดย วช. และ สกว. ก่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ในเชิงบวก ในมิติทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และได้ผลผลิตงานวิจัยที่โดดเด่น และคณะนักวิจัยรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพในการทำวิจัยมากขึ้น นอกจากนั้นคณะวิจัยได้ดำเนินการเพื่อผลักดันผลผลิตโครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการมีศักยภาพไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ปี 2560 จำนวน 2 เรื่อง โดยมีการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แล้วในงาน WTM 2016 และเป็นแผนงานที่นำไปเสนอขายใน WTM 2017 และอีก 1 แผนงานจะเป็นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในประเทศ อีกทั้งได้มีการพัฒนาโมเดลต้นแบบกระบวนการผลักดันผลผลิตงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: การติดตาม, ประเมินผล, การผลักดันการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์, โครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

ABSTRACT

This research project is supported by the National Research Council of Thailand in (NRCT) coordination with the Thailand Science Research and Innovation (TSRI) to monitor, evaluate, and drive research productivity Tourism and Hospitality Industry Research Projects in the year 2017. The study found that Tourism and Hospitality Industry Research Projects mostly aim to tourism development in the northern region, especially in the tourism development zone “Lanna Civilization” by studying cultural and historical tourism. Most of the findings are beneficial as the suggestions to be used to formulate strategies, policy suggestions, development guidelines, leading to important body of knowledge to enhance the competitiveness of Thai tourism industry.

The analytic results also indicated that Tourism and Hospitality Industry Research Projects funded by the National Research Council of Thailand in coordination with the Thailand

Research Fund in the year 2017 have been implemented in accordance with Strategies 1,3, and 6 of the 9th National Research Strategy (2017-2021), and Strategy 3 of Thai Tourism Strategy in 2015 – 2017. In addition, the said projects also have been implemented to be in line with the 2nd National Tourism Development Plan (2017 - 2021) and the most influential strategy was Strategy 1. Their implementations also have been consistent with the National Tourism Research Strategy Plan in 2017 – 2021 and the most influential strategy was Strategy 4. Furthermore, the findings of these research projects were in response to the 20-Year National Strategy and the most influential strategy was Strategy 2. These projects also were consistent with Strategy 3 of the 12th National Economic and Social Development Plan (2017-2021).

In terms of monitoring and evaluation, the fund support of Tourism and Hospitality Industry Research Projects by the National Research Council of Thailand in coordination with the Thailand Research generated positive achievements in the economic, cultural and environmental dimensions, as well as outstanding research works and a group of young researchers with thither potential to do research.

Furthermore the researchers have driven to generate productivity as two tourism and hospitality industry research projects with higher potential towards commercial benefits in the year 2017. These research projects have been used commercially for the WTM 2016 event and as a plan to be presented in WTM 2017 and another one more plan will be commercially used in the national level. Besides, a model for the process of driving the research output in the tourism and hospitality industry has been developed to generate concretely commercial benefits.

Keyword: Monitoring, Evaluating, Furthering the Commercial Usage, Tourism and Hospitality Industry Research Projects

บทนำ

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม องค์การการท่องเที่ยวโลกได้พยากรณ์ว่าในปี พ.ศ. 2563 น่าจะมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเป็นจำนวนถึง 1,600 ล้านคน (Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports, 2007)

จากการประมาณการอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวในประเทศกำลังพัฒนา คาดว่ามีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 4 ต่อปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอุตสาหกรรมมีอัตราเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2.5 ต่อปี นักท่องเที่ยวที่มีการเดินทางท่องเที่ยวในต่างประเทศมากที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยว

จากเยอรมนี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส (Department of Tourism, 2014) ส่วนประเทศใหม่ ๆ ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศในระดับสูง ได้แก่ ประเทศจีนและรัสเซีย และในปี 2563 นี้เองคาดว่าประเทศจีนจะมีความสามารถท่องเที่ยวได้มากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งแทนประเทศฝรั่งเศสอีกด้วย (Department of Tourism, 2018) ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวระยะไกลในสัดส่วนเพิ่มขึ้น คือ ประมาณร้อยละ 24 ซึ่งนักท่องเที่ยวจะให้ความสำคัญและสนใจแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม ชุมชน รวมทั้งการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวจึงต้องเน้นให้ความสำคัญกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ให้ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเฉพาะด้านมากขึ้น (Choibamroong, 2015)

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหา ตระหนักดีถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคตอันใกล้ทั้ง วช. ร่วมกับ สกสว. จึงจัดสรรงบประมาณให้นักวิจัยศึกษาค้นคว้าและหาคำตอบด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และสนับสนุนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยศึกษาทั้งการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนการพัฒนาทุนมนุษย์ สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว

วัฒนธรรม และฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความปลอดภัยในการท่องเที่ยวและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ

ทั้งนี้ในการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ควรประกอบด้วยกลไก 3 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาโจทย์วิจัยที่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้หรือผู้นำผลผลิตงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการประสพหรือสามารถนำผลผลิตงานวิจัยไปใช้พัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (Suansri, 2003) 2) การติดตามและประเมินผลการดำเนินการวิจัยเพื่อให้นักวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนสามารถดำเนินการวิจัยได้บรรลุเป้าหมายตามกำหนดและได้ผลผลิตตามที่คาดหวัง (Clark & Dawson, 2005) และ 3) การผลักดันผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ (The Ministry of Tourism and Sports, 2015)

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการวิจัยของโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก วช. ร่วมกับ สกสว. ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการติดตามประเมินผลและผลักดันการใช้ประโยชน์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 โดยแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แผนงานดำเนินการวิเคราะห์โครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนปี 2555-2560 เพื่อเป็นข้อสังเกตในการจัดสรรงบประมาณการวิจัยในปีต่อไป ส่วนที่ 2 โครงการ

ย่อยที่ 1 ติดตามและประเมินผลโครงการวิจัย
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 เพื่อ
การติดตามและประเมินผล อีกทั้งให้ข้อเสนอแนะ
การดำเนินงานวิจัยให้สัมฤทธิ์ผลตลอดจนการ
พัฒนาระบบการสนับสนุนทุนวิจัยของสำนักงาน
ประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวและบริการ สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย (สกว.สทสว.) ส่วนที่ 3 โครงการย่อยที่ 2
ผลักดันโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
และบริการปี 2560 ผู้การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์
โดยผลักดันผลผลิตโครงการวิจัยที่ได้ เส้นทาง
ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว หรือผลิตภัณฑ์ทางการ
ท่องเที่ยวใหม่ รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ
ที่มีศักยภาพสามารถนำสู่การใช้ประโยชน์เชิง
พาณิชย์ ทั้งนี้มุ่งหวังให้ผลผลิตแผนงานและ
โครงการย่อยเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ
สนับสนุนงบประมาณการวิจัยอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวและบริการในอนาคต และมุ่งหวังให้ได้
ผลผลิตงานวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและ
บริการตามกำหนดทุกแผนงาน รวมทั้งผลผลิตวิจัย
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม
(Gartner,1996) สร้างรายได้เพื่อพัฒนาให้
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยก้าวหน้าอย่างมั่นคง
และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับงบประมาณ
สนับสนุนปี 2560 จำแนกตามพื้นที่ ผลผลิต และ
ยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
ด้านการท่องเที่ยว

2. เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการ
วิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการปี 2560

3. เพื่อผลักดันผลผลิตการวิจัยโครงการ
วิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการสู่การใช้
ประโยชน์เชิงพาณิชย์ปี 2560

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูล
จากการติดตามและประเมินผลไปใช้ประโยชน์
ในการกำหนดโจทย์วิจัยการจัดสรรงบประมาณ
และเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทุนวิจัย เพื่อ
ใช้ในการปฏิรูปการบริหารจัดการทุนวิจัยท่องเที่ยว

2. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ได้นำงาน
วิจัยโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและ
บริการ ไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

3. ผลงานวิจัยสามารถช่วยภาครัฐ ภาค
อุตสาหกรรม-สถานประกอบการในการเพิ่มขีด
ความสามารถการแข่งขัน ด้านการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นชุดโครงการ
ประกอบด้วย แผนงานวิจัยที่ครอบคลุม 2 โครงการ
ย่อย ได้แก่ โครงการย่อย 1 การติดตามและประเมิน
ผลโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและ
บริการปี 2560 และโครงการย่อย 2 การผลักดันการ
ใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์โครงการวิจัยอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยวและบริการปี 2560 โดยมีขอบเขต
การวิจัยในภาพรวม ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาครอบคลุมการ
วิเคราะห์ และวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวและบริการ ร่วมกับ สกสว. ปี 2560 โดยจำแนกการวิเคราะห์ เชิงพื้นที่ เชิงผลผลิต และ เชิงยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้อง

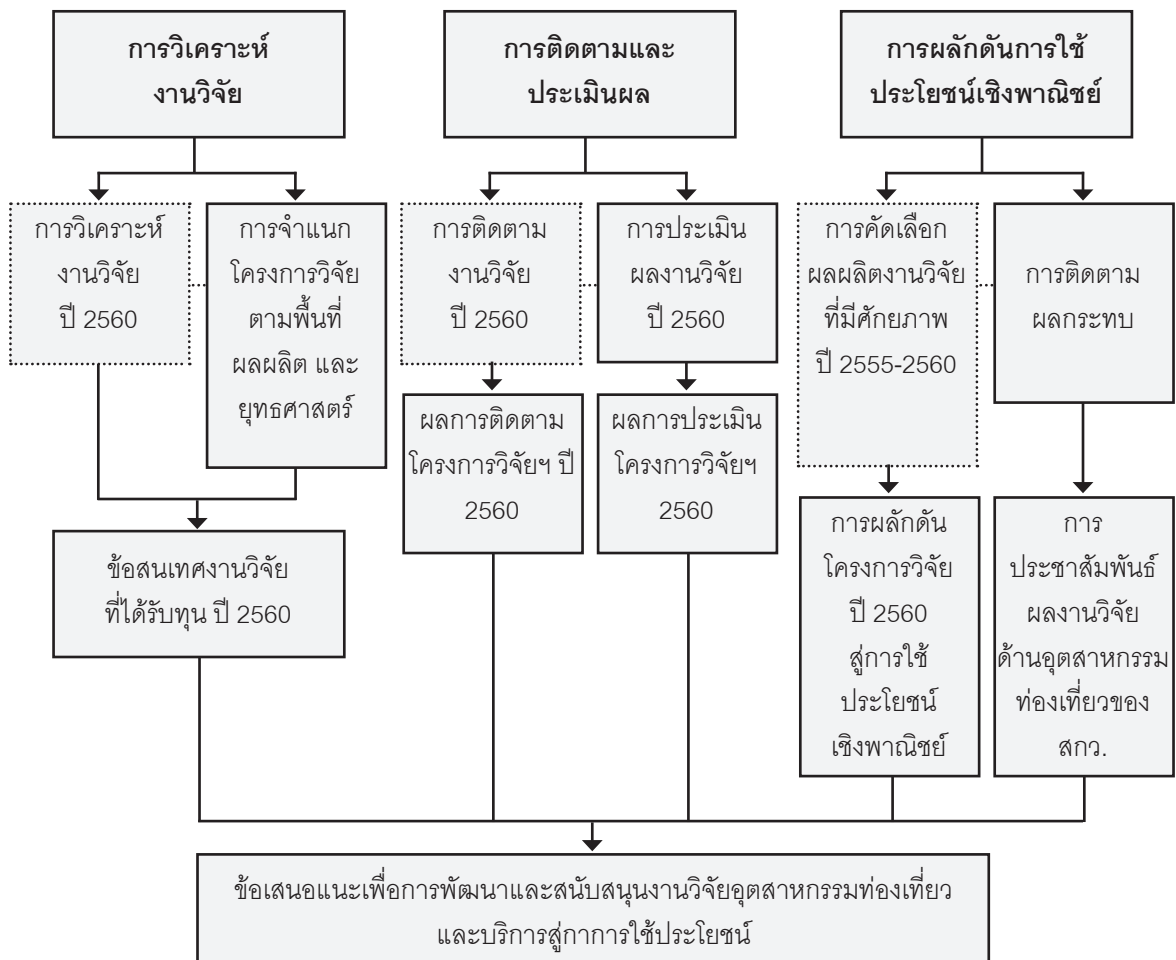
2. ขอบเขตด้านประชากร ประกอบด้วย โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก วช. ร่วมกับ สกสว. ปี 2560 จำนวน 38 แผนงาน

3. ขอบเขตด้านเวลาระยะการทำวิจัย

จำนวน 12 เดือน ระหว่าง 1 มิถุนายน 2560 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2561

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

การวิจัยมุ่งผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นกรอบแนวคิดและขั้นตอนในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมตามกิจกรรมการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1) การวิเคราะห์และวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการกลุ่มประชากร คือ โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากวช. ร่วมกับ สกว. ปี 2560 จำนวน จำนวน 38 แผนงาน

2) การติดตามและประเมินผลโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2560 กำหนดเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดประกอบด้วย

(1) ผู้อำนวยการแผนงานวิจัยและหัวหน้าโครงการวิจัยย่อยที่ได้รับทุนสนับสนุนปี 2560 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.) แต่งตั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการประเมินแผนงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนปี 2560

3) การผลักดันผลการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ

(1) งานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560

(2) การคัดเลือกผลการวิจัยเพื่อเชื่อมโยงสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์โดยคัดเลือกจากแผนงานวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2560

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับการวิเคราะห์ และวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 ซึ่งเป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิเคราะห์เอกสารแล้วนำมาบันทึกลงบนแบบบันทึกข้อมูลเชิงปริมาณที่มีลักษณะเป็นไฟล์คอมพิวเตอร์ของโปรแกรมสำเร็จรูปที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ร่วมกับคู่มือลงรหัสในการบันทึกข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่เชิงผลผลิตและเชิงยุทธศาสตร์ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ปี 2560 - 2564) 2) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย (พ.ศ. 2558 – 2560) 3) ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และ แบบติดตามและประเมินผลปี 2560

3. การดำเนินการวิจัย

ในส่วนของการดำเนินการวิจัยของแผนงานฯ จะแบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ

1) การดำเนินการวิเคราะห์และจำแนกโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก วช. ร่วมกับ สกว. ปี 2560

2) การดำเนินการการติดตามและประเมินผลโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2560

3) การประเมินผลโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2555-2560 ร่วมกับโครงการย่อยที่2 เพื่อคัดเลือกโครงการวิจัยที่มีความโดดเด่นอันจะใช้เป็นต้นแบบของโครงการวิจัยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการที่สามารถผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละของผลผลิตจากงานวิจัยจำแนกตามพื้นที่ ผลผลิตและยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวกับการวิจัยและการท่องเที่ยว รวมถึงการการใช้จ่ายเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อประเมินผลโครงการวิจัย

2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการวิเคราะห์วัตถุประสงค์การวิจัย ผลผลิตและผลลัพธ์จากการวิจัย รวมทั้งความเป็นไปได้ในการผลักดันผลผลิตงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินการวิจัยของแผนงานการติดตามประเมินผลและการผลักดันการใช้ประโยชน์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ปี 2560 จะสรุปผลแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ประการ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับงบประมาณสนับสนุน ปี 2560

ผลการวิเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 จำนวน 38 แผนงาน จำแนกตามพื้นที่ ผลผลิต และยุทธศาสตร์ของประเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยด้านการท่องเที่ยว สรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลสรุปการสังเคราะห์โครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี พ.ศ.2560

ประเด็น เขตพัฒนาการท่องเที่ยว (คลัสเตอร์) ของไทย	สัดส่วนมากที่สุด อารยธรรมล้านนา (เชียงใหม่ เชียงราย)	สัดส่วนน้อยที่สุด มรดกโลกด้านวัฒนธรรม (ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก)
ภูมิภาค	ภาคเหนือ (กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ อุทัยธานี)	เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
รูปแบบการท่องเที่ยว	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแต่งงานฮันนีมูน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น เขตพัฒนาการท่องเที่ยว (คลัสเตอร์) ของไทย	สัดส่วนมากที่สุด อารยธรรมล้านนา (เชียงใหม่ เชียงราย)	สัดส่วนน้อยที่สุด มรดกโลกด้านวัฒนธรรม (ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก)
ผลิตภัณฑ์	ยุทธศาสตร์/ข้อเสนอแนะ เชิงนโยบาย/แนวทาง	เว็บไซต์/แอปพลิเคชัน/ ระบบสารสนเทศ
องค์ความรู้	การเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวไทย	ความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ ของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม
นโยบายและยุทธศาสตร์ การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560 - 2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1,3 และ 6	ยุทธศาสตร์ที่ 2,4,5 และ 7
แผนยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560	ยุทธศาสตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์ที่ 1
แผนพัฒนาการท่องเที่ยว แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ที่ 3
แผนยุทธศาสตร์การวิจัย การท่องเที่ยวแห่งชาติ ปี พ.ศ.2560 - 2564	ยุทธศาสตร์ที่ 4	ยุทธศาสตร์ที่ 2 และ 3
ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี	ยุทธศาสตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ที่ 1 และ 4
แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3	ยุทธศาสตร์ที่ 2

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์
ข้อมูลโครงการวิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
และบริการที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก วช. ร่วมกับ
สกว. ปี 2560 จำนวน 38 แผนงาน จำแนกตาม

ยุทธศาสตร์ ผลผลิตการวิจัย พื้นที่การวิจัย และ
อื่นๆ สรุปได้ว่า โครงการวิจัยส่วนใหญ่ทำการศึกษา
ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยว (คลัสเตอร์) ของไทย
ในอารยธรรมล้านนามากที่สุด (ร้อยละ 20) แต่มี

การศึกษามรดกโลกด้านวัฒนธรรมน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.58) เมื่อพิจารณาในแง่ภูมิภาค พบว่า ภาคเหนือมีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 22.75) ส่วนการศึกษาในพื้นที่เชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านมี สัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.87) โดยมีผลผลิตการ วิจัยส่วนใหญ่อยู่ในรูปของยุทธศาสตร์/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/แนวทางการพัฒนามากที่สุด (ร้อยละ 20) ผลผลิตในรูปของเว็บไซต์/แอปพลิเคชัน/ระบบสารสนเทศ มีสัดส่วนน้อยที่สุด

จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวพบว่า มีแผนงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 23.44) แต่การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และการแต้ งงานอันนี้มนมีสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.52) และ เมื่อพิจารณาถึงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัย พบว่า การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมากที่สุด (ร้อยละ 38.73) โดยความปลอดภัยในการเดินทางท่อง เที่ยว และการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษของ นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.87) ตามลำดับ

ทั้งนี้คณะวิจัยยังได้ทำการสรุปผลการ วิเคราะห์โครงการวิจัย จำแนกตามยุทธศาสตร์ สรุปได้ว่าผลผลิตโครงการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้อง กับ 1) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามยุทธศาสตร์ ที่ 1,3 และ 6 มากที่สุด (38 แผนงาน) 2) ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560 ตาม ยุทธศาสตร์ที่ 3 มากที่สุด (23 แผนงาน) 3) แผน พัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 มากที่สุด (17 แผน

งาน) 4) แผนยุทธศาสตร์การวิจัยการท่องเที่ยวแห่ง ชาติ ปี พ.ศ. 2560 - 2564 ตามยุทธศาสตร์ที่ 4 มากที่สุด (26 แผนงาน) 5) ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 มากที่สุด (35 แผนงาน) และ 6) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 มากที่สุด (30 แผนงาน)

2. ผลการติดตามและประเมินผลโครงการ วิจัยอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการปี 2560 วช. และสทสว. ให้การสนับสนุนทุนวิจัย 38 แผนงาน โดยศึกษาวิจัยตาม 6 กรอบวิจัย กระจาย งบประมาณและพื้นที่วิจัยทั่วประเทศ โดย ภาคใต้ ได้มากที่สุด ร้อยละ 32 ของทุนวิจัยทั้งหมด รองลง มาได้แก่ ภาพรวมของประเทศ (ร้อยละ 25) และ ภาคเหนือ (ร้อยละ 22) โดยภาคตะวันออก ภาค กลาง และภาคตะวันตก ได้รับงบประมาณ รวมกัน เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น โดยมีการจัดสรรงบประมาณ ไปตามกรอบการวิจัยที่ 2 กรอบการวิจัยเพื่อพัฒนา ฐานทรัพยากรทางการท่องเที่ยวโดยใช้พื้นที่เป็น ตัวตั้ง ได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด รองลงมาคือ กรอบวิจัยที่ 5 กรอบการวิจัยเพื่อแก้ไข ปัญหการท่องเที่ยวเชิงประเด็น และ กรอบวิจัย ที่ 3 กรอบการวิจัยเพื่อการจัดการการตลาดการ ท่องเที่ยวบนฐานอัตลักษณ์และพลวัตการ ท่องเที่ยวโลก โดยการอบวิจัยที่ 4 กรอบการวิจัย เพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สู่มาตรฐานด้านคุณภาพ ได้รับงบประมาณน้อย ที่สุด

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์จากการ สนับสนุนทุนวิจัย พบว่า ผลผลิตของงานวิจัย โดยรวม ก่อให้เกิดผลเชิงบวก ในมิติทางเศรษฐกิจ

วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังมีผลผลิตงานวิจัยที่โดดเด่น อันเป็นผลมาจากการประเมินรางวัลงานฉบับสมบูรณ์ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 1 แผนงาน คือ แผนงานการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบพิพิธภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์และระบบนำชมพิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นต้นแบบสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน โดยมี อาจารย์เทพชัย ทรัพย์นิธิ เป็นผู้อำนวยการแผนงาน นอกจากนี้ ยังมีคณบดีนักวิจัยที่โดดเด่น จำนวน 7 โครงการ

การบริหารจัดการและผลการประเมินโครงการวิจัยปี 2560

ผลการสำรวจข้อมูลนักวิจัย จำแนกรายประเด็น ได้ดังนี้

1) ประสพการณ์การรับทุนจาก สกสว. และสถานะ นักวิจัย ส่วนใหญ่ เคยได้รับทุนจาก สกสว. ด้านการท่องเที่ยว โดยนักวิจัยที่เคยได้รับทุนวิจัยจาก สกสว. ด้านการท่องเที่ยว นั้น เคยมีสถานะทั้งผู้อำนวยการแผนงาน หัวหน้าโครงการย่อย และนักวิจัย แต่ส่วนใหญ่มีสถานะเป็นหัวหน้าโครงการย่อย

2) วุฒิการศึกษาและประสพการณ์การวิจัยด้านท่องเที่ยว นักวิจัยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกโดยนักวิจัยที่มีวุฒิการศึกษาด้านการท่องเที่ยวมีไม่มากนักแต่มีประสพการณ์การวิจัยด้านการท่องเที่ยวมากกว่า 5 ปี

3) การดำเนินการวิจัย พบว่าโครงการวิจัยส่วนใหญ่ เลือกประเภทงานวิจัยเชิงปริมาณและเลือกการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยในสัดส่วนเดียวกัน ซึ่งอาจจะอนุมานได้ว่าโครงการวิจัยส่วนใหญ่เน้นใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม โดยใช้ข้อมูลจากกลุ่ม

ตัวอย่าง และประชากรร่วมกัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ นั้นได้มาโดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาส่วนแผนงานที่ศึกษาเชิงปริมาณร่วมกับเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา และบางแผนงานวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยสถิติอ้างอิง

4) การบริหารจัดการโครงการวิจัย จากการสำรวจข้อมูลโครงการวิจัยพบว่า โครงการวิจัยส่วนใหญ่มีการวางแผนงานดี มีการแบ่งงานกัน และ โดยส่วนใหญ่ นักวิจัยในโครงการจะให้ความร่วมมือในการทำงาน รวมถึง ร่วมมือในการทำงานกับแหล่งทุนเป็นอย่างดี และเมื่อดำเนินการวิจัยแล้ว โครงการวิจัยมีกระบวนการการติดตามและควบคุมในระดับมาก และที่สำคัญโครงการวิจัยเกือบทุกโครงการมีการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ เฉลี่ยโครงการละ 2 คน

5) ระบบการติดตามและประเมินผล พบว่า จากผลการประเมินการนำเสนอรายงานความก้าวหน้า รอบ 2 เดือน และ 6 เดือน และร่างรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยส่วนใหญ่ได้ผลการประเมินในระดับปานกลางถึงดี เป็นส่วนใหญ่ในทุก ๆ ประเด็น ทั้งในแง่การนำเสนอ การรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ การปรับปรุงแก้ไขความก้าวหน้าในการดำเนินการวิจัย รวมถึงความสำเร็จของการดำเนินการวิจัยตามแผนงานและวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3. ผลการดำเนินการเพื่อผลักดันผลผลิตโครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ปี 2560

ผลการดำเนินการเพื่อผลักดันผลผลิตโครงการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ปี 2560 พบว่า แผนงานที่มีศักยภาพและได้รับคัดเลือกนำไปสู่การผลักดันการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ ได้แก่ 1) แผนงานวิจัย เรื่อง การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูงโดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือในพื้นที่บริการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต อำเภอมะป๋าลหลวง จังหวัดเชียงราย (ทุนวิจัยปี 2559) ผลจากการผลักดันผลผลิตการวิจัย การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูงโดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ ในพื้นที่บริการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต อำเภอมะป๋าลหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยผู้ร่วมทดสอบเส้นทาง จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยนักวิจัยเจ้าของผลงาน ผู้ประกอบการ และคณบดีนักวิจัยโครงการ การผลักดันผลผลิตการวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการไปสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ 2) แผนงานวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อรองรับการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน ปี 2556 (ทุนวิจัยปี 2556)

ผลจากการผลักดันแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักๆ โดยส่วนแรกจะเป็นการสำรวจเส้นทาง และส่วนที่ 2 เป็นการทดสอบเส้นทาง โดยมีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงผลผลิตการวิจัยจาก 3 แผนงานวิจัย คือ แผนงานวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดล้านนา แผนงานวิจัย เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดอุดรธานี แพร่ และแผนงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการตลาด

ที่เหมาะสมสำหรับสินค้าการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น (Local Experience) ของประเทศไทย ภายใต้โครงการ The LINK ผลจากการผลักดันผลผลิตการวิจัย ใน 3 แผนงานข้างต้น เป็นกิจกรรมการสำรวจเส้นทางที่บูรณาการกันในพื้นที่เชื่อมโยงของ 3 พื้นที่วิจัย เพื่อจัดเตรียมโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต้อนรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานกรุงเทพฯ สาธารณรัฐเช็กตามกรอบความร่วมมือ สกสว. และ ททท. ทั้งนี้ตามเส้นทางดังกล่าว ได้มีการเชื่อมโยงในพื้นที่การวิจัย จำนวน 3 แผนงาน ดังที่กล่าวมานอกจากนั้นคณะวิจัยยังได้มีการพัฒนาโมเดลต้นแบบกระบวนการผลักดันผลผลิตงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ สู่อการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์อย่างเป็นรูปธรรม เกิดเป็นโมเดลการผลักดันผลผลิตงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ที่พัฒนาจากการดำเนินงานผลักดัน ตั้งแต่ปี 2557-2560 เพื่อเป็นต้นแบบในการผลักดันผลงานวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

การติดตามผลกระทบภายหลังจากที่มีการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แล้ว ได้แก่ แผนงานการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูงโดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ ในพื้นที่บริการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต อำเภอมะป๋าลหลวง จังหวัดเชียงราย (ระยะที่ 1-2) พบว่า การรวมกลุ่มชมรมชีววิถี : ในโครงการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบพอเพียงของนักเรียนและนักศึกษาได้มุ่งเน้นกิจกรรมสำคัญ คือ การบริหารจัดการ

“ชมรมชีววิถี” โครงการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต ตามพระราชดำริ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1. เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย 2. เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพให้กับคนในชุมชน 3. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 4. อนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และ 5. สร้างรายได้เสริม

การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื้อหาที่คัดเลือกมานำเสนอ จะเป็นเนื้อหาเด่นที่ผลผลิตการวิจัยได้มีการเชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แล้วในงาน WTM 2016 และเป็นแผนงานที่กำลังจะนำไปเสนอขายใน WTM 2017 นี้ ประกอบด้วย 4 แผนงาน คือ 1) แผนงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาศักยภาพล้านนาตะวันออก เพื่อเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง 2) แผนงานวิจัยเรื่องการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนบนพื้นที่สูงโดยใช้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือ ในพื้นที่บริการศูนย์การเรียนรู้บ้านนาโต อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ปี 2559 3) แผนงานวิจัย เรื่อง การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อรองรับการรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน ปี 2556 และอีก 1 แผนงาน จะเป็นการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในประเทศ คือ แผนงานวิจัย เรื่อง การศึกษาการใช้เรือพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำในกรุงเทพมหานคร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์โครงการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และบริการ สามารถอภิปรายผลกระทบทจากผลผลิตงานวิจัยตามตามมิติต่างๆ ดังนี้

มิติด้านเศรษฐกิจผลผลิตของแผนงานและโครงการวิจัยส่งผลให้เกิดแนวทางในการจัดการ/

ดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมด้านอาหาร ทั้งในด้านกลยุทธ์ กลวิธี อาทิ ข้อเสนอในการจัดทำเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน พิพิธภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ และช่องทางประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและสามารถแข่งขันได้ต่อไป

นอกจากนั้น ผลผลิตของงานวิจัยได้นำเสนอภาพอนาคตของงานการท่องเที่ยวไทยเพื่อประยุกต์ใช้ในการคาดการณ์หรือการวางแผนในอนาคตได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยผลผลิตดังกล่าวเกิดประโยชน์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการการท่องเที่ยวโรงแรม ให้มีความสอดคล้องกับฐานทรัพยากร บริบทของพื้นที่ ความต้องการของผู้บริโภค และบูรณาการให้เกิดความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้

มิติด้านสังคมพบว่าผลผลิตของแผนงานและโครงการวิจัยส่งผลให้เกิดแนวทางการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน แนวทางการพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแนวทางการตลาดสินค้าและบริการการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ท้องถิ่น (Local Experience) แนวทางการจัดการความปลอดภัยของการท่องเที่ยวทางถนน รวมไปถึงการบริหารจัดการความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว

นอกจากนั้นผลผลิตของงานวิจัยยังทำให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเป็นต้นแบบในการสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน อาทิเช่น แนวทางการจัดทำต้นแบบการถ่ายทอดเทคโนโลยีระบบพิพิธภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ และระบบนำชม

พิพิธภัณฑ์โดยได้นำกิจกรรมที่ชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วม ซึ่งนอกจากจะสร้างให้เกิดเส้นทางการท่องเที่ยวแล้วยังทำให้เกิดความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของคนในแต่ละชุมชนในพื้นที่ และเกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน ทำให้เกิดงานในพื้นที่ซึ่งนำไปสู่การทำให้เกิดรายได้ที่เพิ่มขึ้นในชุมชน อีกทั้งยังให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นจากบรรพบุรุษ การเข้าถึงเทคโนโลยี รวมถึงความรู้ความสามารถในด้านอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ยังทำให้คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ดีขึ้น ว่าจะเป็นในด้านการศึกษา และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

มิติด้านวัฒนธรรม พบว่าผลผลิตของแผนงานและโครงการวิจัยส่งผลให้เกิดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับมุสลิม แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวข้ามแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวสองฝั่งโขง แนวทางการพัฒนาแบรนด์แหล่งท่องเที่ยวของภูมิภาคที่ยั่งยืน แนวทางการเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แนวทางการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจากทุนชุมชน ซึ่งผลผลิตที่ได้จากการทำวิจัยในครั้งนี้สามารถทำให้ได้เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ โดยการนำเอาวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่มาสร้างเป็นพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว เพราะยังมีอีกหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่มีชนบทธรรมนิยม ประเพณี การละเล่น อีกทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกันออกไป ที่ควรได้รับการสืบสาน

เพื่อให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งนอกจากเพื่อคนในท้องถิ่นเอง ได้อุรักษ์และหันมาเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมนั้น และนำไปสร้างเป็นจุดขายที่แข็งแกร่งในแต่ละพื้นที่เพื่อเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาท่องเที่ยวในท้องถิ่นนั้น ๆ

มิติด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลผลิตของแผนงานและโครงการวิจัยส่งผลให้เกิดแนวทางการพัฒนาศูนย์การพัฒนาเขานินชอนอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนาศักยภาพเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าภูเขาลวง แนวทางการพัฒนาประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งผลผลิตที่ได้นี้จะสามารถทำให้เกิดแนวทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเน้นไปที่การบริหารจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยไม่เป็นการทำลายแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยจัดให้มีเส้นทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สัตว์ป่า และธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1) หากจำแนกตามผลผลิตที่ได้จากการวิจัยแล้วจะพบว่า ผลผลิตในด้านยุทธศาสตร์/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/แนวทางนั้นจะเป็นผลผลิตที่ได้มากที่สุดในแต่ละปี แต่สำหรับผลผลิตทางด้านคู่มือการท่องเที่ยว/สื่อประชาสัมพันธ์ รวมทั้งผลผลิตทางด้านเว็บไซต์/แอปพลิเคชัน/

ระบบสารสนเทศ ยังมีจำนวนอยู่น้อยมาก ดังนั้นควรเพิ่มเติมกรอบหรือประเด็นวิจัยที่สนับสนุนโครงการที่ได้รับผลผลิตดังกล่าวให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันนั้นเป็นสังคมแห่งเทคโนโลยี ผู้บริโภคมีการเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์รวมทั้งการหาข้อมูลจากทางสื่อออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

2) องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยในด้านการเพิ่มศักยภาพทุนมนุษย์และผู้ประกอบการมีจำนวนมากที่สุด แต่สำหรับองค์ความรู้ทางด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวนั้นมีจำนวนงานวิจัยจำนวนน้อยมาก ซึ่งในปีนั้นไม่มีงานวิจัยทางด้านนี้เลย ทั้งนี้ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

3) สำหรับผลผลิตที่ส่งผลกระทบต่อด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้านนั้นคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อมนั้นจะเห็นได้ว่าผลผลิตได้เน้นไปทางด้านเศรษฐกิจ

เกือบทั้งหมด ดังนั้นในอนาคตงานวิจัยนั้นควรเน้นเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน การอนุรักษ์ อนุรักษ์รักษาศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในปริมาณที่เท่า ๆ กันเพื่อรักษาความสมดุลของทุกด้าน

4) ควรมีการขยายผลโมเดลต้นแบบกระบวนการผลักดันผลผลิตงานวิจัยด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ผู้การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในพื้นที่ที่มีความพร้อม และมีศักยภาพ พร้อมมีการติดตามผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ภายหลังจากที่มีการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์แล้วอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะได้ทราบถึงผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน หรือผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ตลอดจนควรมีการถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นต้นแบบในการบริการจัดการการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมต่อไป

REFERENCES

- Clark, A., & Dawson, R. (2005). **Evaluation research: An introduction to principles, methods, and practices.** Thousand. CA: Sage Publications.
- Choibamroong, T. (2015). **The Role of Local Governments on Sustainable Tourism Development Based on the concept of sufficiency economy.** Bangkok: Publisher Cabinet and gazette.
- Department of Tourism. (2014). **Summary of Tourism Situation in December 2014.** (Online). Available from: <http://www.m-society.go.th>. Cited 30 November 2015.
- Department of Tourism. (2018). **The Tourism Development Strategic Plan 2018 – 2021.** Bangkok: VIP COPY PRINT.
- Gartner, W. C. (1996). **Tourism Development: Principles, Processes and Policies.** New York, USA: John Wiley & Son.
- Office of Permanent Secretary Ministry of Tourism and Sports. (2007). **The Second National Tourism Development Plan. (2017 - 2021).** Bangkok: The Ministry of Tourism and Sports
- Suansri, P. (2003). **Community Based Tourism Handbook.** Bangkok: Responsible Ecological Social Tour-REST.
- The Ministry of Tourism and Sports. (2015). **Thailand Tourism Strategy (2015-2017).** Bangkok: The Ministry of Tourism and Sports.